

2η ΕΝΟΤΗΤΑ

ΑΡΧΑΪΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Νέες αποικίες των Ελλήνων

1. Το νόμισμα νομίζεις ότι βοήθησε την ανάπτυξη του εμπορίου; Μπορείς να εξηγήσεις γιατί;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ασημένιο νόμισμα από τον Κρότωνα, αποικία στη Μεγάλη Ελλάδα (Εθνικό Νομισματικό Μουσείο).

2. Να αντιστοιχίσεις στον παρακάτω πίνακα αυτά που ταιριάζουν:

Αιτίες	Αποτελέσματα
Οι άνθρωποι συγκεντρώθηκαν σιγά σιγά σε περιοχές.	Οι άνθρωποι άρχισαν να φεύγουν και έκαναν αποικίες.
Τα γεωργικά προϊόντα δεν ήταν πια αρκετά για όλους.	Αναπτύχθηκε το εμπόριο.
Οι αποικίες αντάλλασσαν με τις μητροπόλεις εμπορεύματα.	Δημιουργήθηκαν πόλεις- κράτη.

3. Να προσπαθήσεις να περιγράψεις τον τρόπο με τον οποίο ήταν χτισμένη μια πόλη - κράτος της εποχής εκείνης. Αν θέλεις, μπορείς και να τη ζωγραφίσεις.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Τα πολιτεύματα στην αρχαϊκή Ελλάδα

1. Στην αρχαία Ελλάδα ο τύραννος ήταν αυτός που κυβερνούσε και δεν έδινε λόγο σε κανέναν για ό,τι έκανε.

Τι εννοούμε σήμερα, όταν χρησιμοποιούμε για κάποιον αυτή τη λέξη;

.....

.....

.....

.....

.....

2. Να συμπληρώσεις τον πίνακα βάζοντας ένα X όπου ταιριάζει :

	Συμμετέχει ο λαός στην εξουσία του κράτους.	Το κράτος διοικούν μερικοί πλούσιοι.	Την εξουσία την έχει ένας.	Ο λαός καταπιέζεται.	Το κράτος διοικούν οι ευγενείς (άριστοι).
Βασιλεία					
Αριστοκρατία					
Ολιγαρχία					
Τυραννίδα					
Δημοκρατία					

3. Η ακροστιχίδα των πολιτευμάτων

— — — — — Αυτοί που κυβερνούσαν στο ολιγαρχικό πολίτευμα ήταν οι

— — — — — Τον παλιό καιρό κυβερνούσε (με άρθρο).

— — — — — Στην Αθήνα σιγά σιγά την εξουσία την έπαιρνε ο

— — — — — Όσοι είχαν πλουτίσει με το εμπόριο ένωσαν πιο

— — — — — Οι δεν έδιναν λόγο σε κανέναν για ό,τι έκαναν.

— — — — — Με τον καιρό οι έχασαν τη δύναμή τους.

— — — — — Παρόλες τις αλλαγές στα πολιτεύματα πάντα προβλήματα.

— — — — — Το όπου ο βασιλιάς ανακοίνωνε κάτι σπουδαίο

— — — — — ήταν ευρύχωρο και το ονόμασαν

— — — — — Επειδή ο λαός είχε προβλήματα, συχνά γίνονταν

— — — — — Παραμέρισαν το βασιλιά και πήραν την εξουσία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Οι δεσμοί που ένωναν τους Έλληνες

1. Να παρατηρήσεις τις δύο εικόνες και να απαντήσεις στις ερωτήσεις:

A) Σε ποιο άθλημα αγωνίζονται και οι δύο αθλητές;

.....

B) Ποιο ήταν το έπαθλο για τον αθλητή της πρώτης εικόνας και ποιο για τον αθλητή της δεύτερης εικόνας;

.....

Γ) Θα μπορούσε να πάρει μέρος η αθλήτρια της εικόνας στους αρχαίους Ολυμπιακούς αγώνες; Να δικαιολογήσεις τη γνώμη σου.

.....

2. Να συμπληρώσεις το κείμενο χρησιμοποιώντας τις λέξεις της παρένθεσης: (μάντης, μαντεύω, μαντείο, απόφαση, μάντεις, χρησμός, Δελφοί)

Το πιο γνωστό της αρχαίας Ελλάδας ήταν αυτό που υπήρχε στους

Οι έδιναν για να βοηθήσουν τους ανθρώπους σε κάποιες δύσκολες στιγμές να πάρουν τις σωστές

Μου αρέσει να προσπαθώ να το τέλος μιας ιστορίας. Νιώθω σαν ένας μικρός

3. Να παρατηρήσεις τις εικόνες στο βιβλίο σου που δείχνουν κάποια από τα αγωνίσματα των αρχαίων Ολυμπιακών αγώνων. Στη συνέχεια να διαβάσεις με προσοχή το 1ο παράθεμα. Γιατί νομίζεις ότι απαγορευόταν να τους παρακολουθούν γυναίκες;

.....

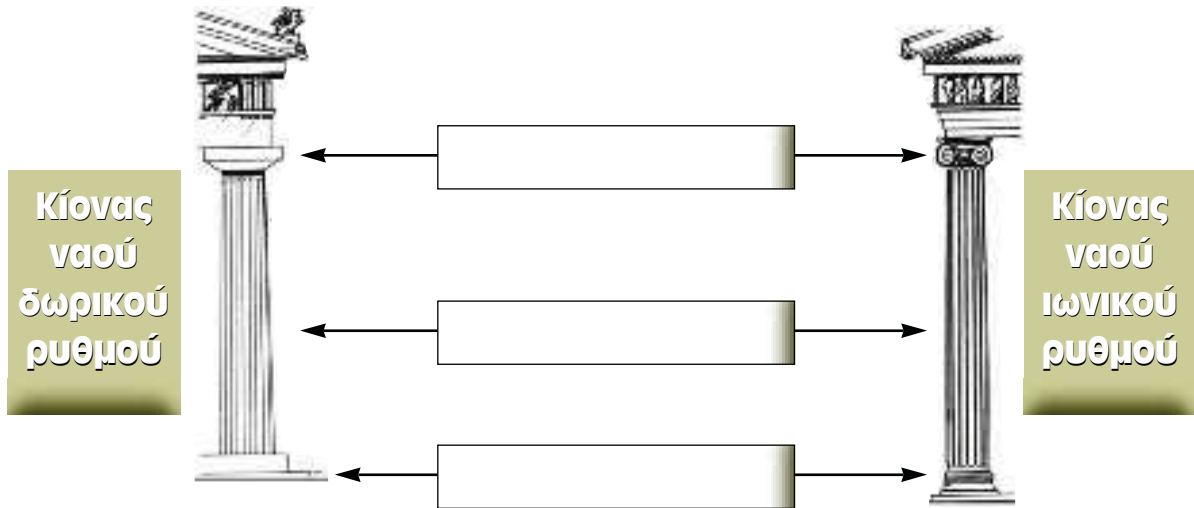
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: Η τέχνη της αρχαϊκής εποχής

1. Να παρατηρήσεις τις δύο εικόνες με τα τμήματα των ναών.

A) Ποιος από τους δύο είναι περισσότερο στολισμένος ;

.....

B) Με τη βοήθεια του δασκάλου σου να σημειώσεις στα αντίστοιχα κενά τα μέρη του κίονα.

2. Το κτίριο που βλέπεις στην εικόνα είναι το Βρετανικό Μουσείο και χτίστηκε πολύ αργότερα από τα αρχαϊκά χρόνια. Τι κοινό έχει με τους ναούς της αρχαιότητας ;

.....
.....
.....
.....
.....
.....

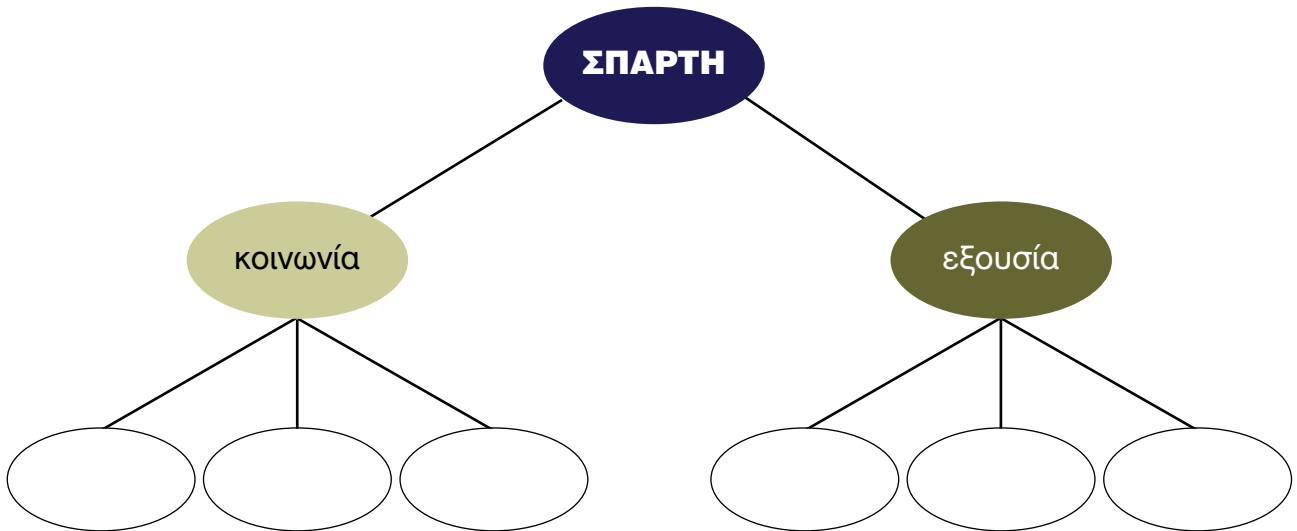

3. Να παρατηρήσεις τα αγγεία και να σημειώσεις την εποχή που δημιουργήθηκαν. Ποια στοιχεία σε βοήθησαν να απαντήσεις ;

.....
.....
.....
.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: Σπάρτη: Η κοινωνία και το πολίτευμα

1. Να συμπληρώσεις το σχεδιάγραμμα σύμφωνα με όσα έμαθες για το κράτος της Σπάρτης.

2. Να διαγράψεις από τις υπογραμμισμένες φράσεις το **δεν**, όπου δε χρειάζεται.

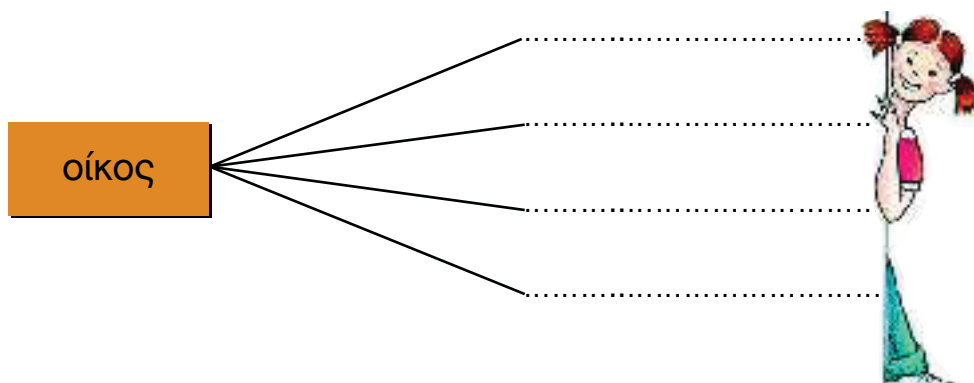
Οι παλιοί κάτοικοι που ζούσαν στην περιοχή της Σπάρτης δεν πήραν δική τους γη. Δούλευαν στα κτήματα και δεν ήταν δούλοι.

Η ζωή στη Σπάρτη δεν άλλαξε και οι νόμοι δεν έγιναν πιο σκληροί.

Οι Σπαρτιάτες δεν αισθάνονταν ασφάλεια και δε γυμνάζονταν καθημερινά.

Οι δύο βασιλιάδες δεν είχαν μεγάλη εξουσία και οι Σπαρτιάτες δεν έλεγαν τη γνώμη τους, όταν υπήρχαν σοβαρά θέματα.

3. Η λέξη περίοικος είναι σύνθετη (περί + οίκος). Να προσπαθήσεις να βρεις κι άλλες σύνθετες λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11: Σπάρτη: Η ζωή στην πόλη

1. Να φανταστείς πως είσαι ένα παιδί που ζει στη Σπάρτη. Να διαλέξεις ένα όνομα από αυτά που βρίσκονται στην παρένθεση και να συμπληρώσεις το παρακάτω κείμενο μιλώντας για τη ζωή σου.

(Κυνίσκα, Άγης)

Με λένε, είμαι χρόνων και ζω στη
 Κάθε μέρα πηγαίνω στο σχολείο, όπου μαθαίνω
 Όταν
 τελειώσουν τα μαθήματα, πηγαίνω στο
 Εκεί γυμνάζομαι και όταν γυρίζω στο σπίτι είμαι πολύ
 Όμως δεν παραπονιέμαι! Όταν μεγαλώσω

 Είμαι που είμαι
 Σπαρτιά..... και πολύ την πατρίδα μου.

2. Να ενώσεις τις φράσεις που ταιριάζουν μεταξύ τους:

Οι νόμοι στη Σπάρτη
ήταν αυστηροί.

Οι νέοι συνήθιζαν
στη σκληρή ζωή.

Οι νέοι ζούσαν όλοι
μαζί σε σκηνές.

Τα χρήματα στη Σπάρτη
είχαν μικρή αξία.

Μπορούσαν να ξεπερνούν
τις δυσκολίες.

Οι Σπαρτιάτες δεν ενδιαφέ-
ρονταν για την πολυτέλεια.

Μάθαιναν να αγαπούν
ο ένας τον άλλο.

Η ζωή στην πόλη έμοιαζε
με στρατόπεδο.

3. Να συμπληρώσεις τις παρακάτω προτάσεις, ώστε να εμφανιστεί στα χρωματισμένα κουτάκια το όνομα του νομοθέτη της Σπάρτης.

1. _ _ _ _ _ Οι Δωριείς εγκαταστάθηκαν στη
2. _ _ _ _ _ Επέλεξαν την πεδιάδα του ποταμού
3. _ _ _ _ _ Στη Σπάρτη γυμνάζονταν και τα
4. _ _ _ _ _ Μεγάλη εξουσία είχαν οι πέντε
5. _ _ _ _ _ Οι είλωτες ήταν
6. _ _ _ _ _ Τα παιδιά μάθαιναν ανάγνωση και
7. _ _ _ _ _ Οι περίοικοι καλλιεργούσαν τη
8. _ _ _ _ _ Το φαγητό τους ήταν ο μέλας
9. _ _ _ _ _ Οι Σπαρτιάτες δημιούργησαν ισχυρό

4. Όταν λέμε σήμερα ότι μιλάει κάποιος λακωνικά τι εννοούμε ;

.....

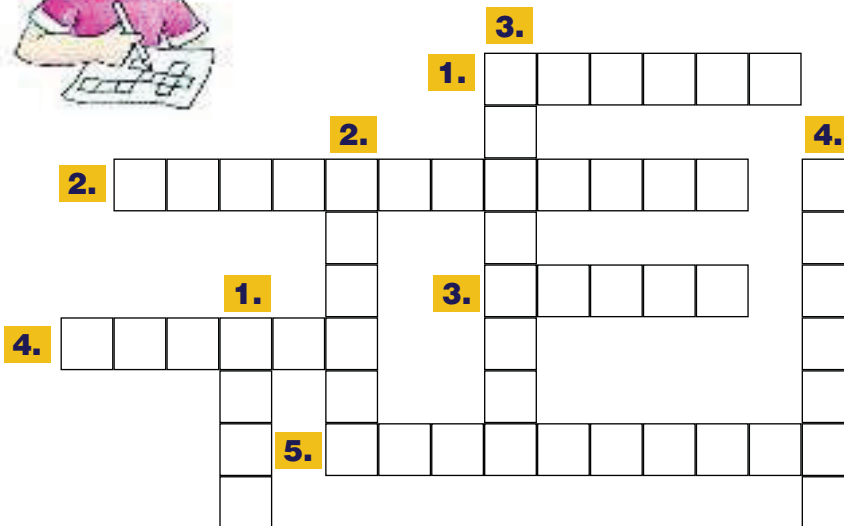
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13: Οι νόμοι του Σόλωνα. Ο Πεισίστρατος γίνεται τύραννος

1. Να σημειώσεις με ✓ τις ενέργειες του Σόλωνα.

- Κατάργησε τα χρέη των φτωχών.
- Ξαναμοίρασε τη γη.
- Ενίσχυσε τη δύναμη των ευγενών.
- Χώρισε τους πολίτες σε τέσσερις τάξεις.
- Έδωσε πολλά δικαιώματα και στους φτωχούς.

2. Να συμπληρώσεις το σταυρόλεξο :

Οριζόντια

1. Ο Σόλωνας χώρισε τους Αθηναίους πολίτες σε τέσσερις
2. Το όνομα του πρώτου τυράννου της Αθήνας.
3. Οι του Σόλωνα δεν έλυσαν τα προβλήματα.
4. Το μεγαλύτερο βάρος το είχαν στους ώμους τους οι
5. Ο πιο σπουδαίος νόμος του Σόλωνα.

Κάθετα

1. Ο Σόλωνας κατάργησε τα.....των αγροτών.
2. Κυβέρνησε τυραννικά μετά το θάνατο του πατέρα του.
3. Λέγεται ακόμα και σήμερα κάποιος που συμπεριφέρεται σκληρά.
4. Οι ευγενείς τού ζήτησαν να λάβει κάποια μέτρα.

3. Ο Πεισίστρατος, παρόλο που ήταν τύραννος, ήταν ιδιαίτερα αγαπητός στο λαό. Μπορείς να συμπεράνεις γιατί;

.....

.....

.....

.....

.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14: Ο Κλεισθένης θεμελιώνει τη Δημοκρατία

1. Ο Κλεισθένης χώρισε την Αττική σε 100 δήμους. Και η χώρα μας σήμερα είναι χωρισμένη σε 52 νομούς και ο κάθε νομός σε δήμους.

- Πώς ονομάζεται ο δήμος που κατοικείς;

.....

- Μπορείς να αναφέρεις δύο δήμους που γειτονεύουν με το δικό σου;

.....

2. Να επιλέξεις τη σωστή απάντηση:

- Ο Κλεισθένης χώρισε την Αττική σε φυλές και δήμους για να

A. αποκτήσουν οι ευγενείς δύναμη.

B. μην υπάρχουν διαφορές ανάμεσα σε φτωχούς και πλούσιους.

Γ. διοικήσει καλύτερα.

- Η κάθε φυλή εξέλεγε ένα στρατηγό και 50 βουλευτές

A. για να μην έχει παράπονο κανένας πολίτης.

B. για να υπάρχουν πολλοί βουλευτές και στρατηγοί.

Γ. για να υπάρχουν εκπρόσωποι απ' όλες τις φυλές.

- Τη μεγαλύτερη δύναμη στην Αθήνα την εποχή του Κλεισθένη την είχε / είχαν:

A. Η Βουλή των πεντακοσίων

B. Η Εκκλησία του δήμου

Γ. Οι δέκα στρατηγοί

3. Στην αρχαία Αθήνα στην Εκκλησία του δήμου ψηφίζονταν οι νόμοι και παίρνονταν οι αποφάσεις για τα σοβαρά θέματα. Το ίδιο γίνεται και σήμερα στη Βουλή. Τι άλλο γνωρίζεις για τη Βουλή;

.....

4. Να γράψεις τα δικά σου στοιχεία έτσι όπως θα τα έγραφε:

ένας αρχαίος Αθηναίος π.χ Γεώργιος Δημητρίου Γιαννιώτης

.....

ένας νεοέλληνας: **Επώνυμο:**

Όνομα:

Όνομα πατέρα:

Όνομα μητέρας:

ΑΡΧΑΪΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

Επαναληπτικό μάθημα

1. Να παρατηρήσεις το χάρτη με τις αποικίες των Ελλήνων. Αν ζούσες στην Ελλάδα την εποχή εκείνη και ήσουν οικιστής (ο αρχηγός των αποίκων) πού θα διάλεγες να δημιουργήσεις αποικία; Πώς θα ονόμαζες τη νέα πόλη;

.....

.....

.....

.....

2. Στον παρακάτω πίνακα οι λέξεις μπερδεύτηκαν. Να τις ξεχωρίσεις και να τις γράψεις δίπλα σωστά.

		Σπάρτη	Αθήνα
εκκλησία του δήμου	Πεισίστρατος		
δύο βασιλιάδες	Λυκούργος		
Κλεισθένης	10 φυλές		
Απέλλα	Ιππίας		
Σόλωνας	Ευρώτας		
είλωτες	5 έφοροι		
περίοικοι	Δράκοντας		

3. Οι σύγχρονοι Ολυμπιακοί αγώνες έγιναν για πρώτη φορά στην Ελλάδα το 1896. Πόσα χρόνια μεσολαμβάνει ανάμεσα στην πρώτη και τη δεύτερη φορά που γίνονται στη χώρα απ' όπου ξεκίνησαν;

.....

.....

.....

.....

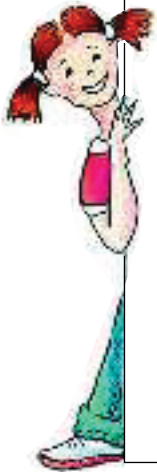
.....

.....

.....

.....

4. Να συμπληρώσεις τις παρακάτω προτάσεις επιλέγοντας την κατάλληλη λέξη ή φράση από την παρένθεση.

Στα χρόνια (γεωμετρικά μυκηναϊκά, αρχαϊκά) οι Έλληνες ίδρυσαν πολλές (πόλεις, αποικίες, κατοικίες).

Κάποιοι που είχαν πολλά κτήματα παραμέρισαν το βασιλιά και τότε το πολίτευμα έγινε (ολιγαρχικό, αριστοκρατικό, τυραννικό).

Οι άνθρωποι πήγαιναν στ..... για να βρουν απαντήσεις στα προβλήματα τους. (ναούς, μαντεία, αμφικτιονίες)

Οι γλύπτες έφτιαχναν αγάλματα από μάρμαρο που ονομάζονταν (ξόανα, κούροι, ερυθρόμορφα)

Την εποχή αυτή αναπτύχθηκε η ποίηση. (επική, διδακτική, δραματική)

Στη Σπάρτη τη μεγαλύτερη δύναμη είχαν (οι δύο βασιλιάδες, οι 5 έφοροι, οι περίοικοι) Οι Σπαρτιάτες ήταν ξακουστοί για την τους. (πολυτέλεια, ανδρεία, καταγωγή)

Ο τελευταίος βασιλιάς της Αττικής ήταν ο (Θησέας, Κόδρος, Δράκοντας) Ο Σόλωνας χώρισε τους κατοίκους της Αττικής σε τάξεις ανάλογα με τους. (την καταγωγή, τα εισοδήματα, τον τόπο κατοικίας)

5. Τι ήταν ο καθένας ;

- Λυκούργος : -----
- Ησίοδος : -----
- Κόδρος : -----
- Σόλωνας : -----
- Σαπφώ : -----
- Κλεισθένης : -----
- Πεισίστρατος : -----
- Δράκοντας : -----
- Ιππίας : -----

6. Να χρησιμοποιήσεις τη λέξη «δήμος» ως πρώτο συνθετικό και να προσπαθήσεις να φτιάξεις σύνθετες λέξεις όπως στο παράδειγμα:

		δημοκρατία
	δήμος	